

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/111/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012201034
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6012201034.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa I., bytom I., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. mája 2013, č. k. 26Sd/242/2012-24, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. mája 2013, č. k. 26Sd/242/2012-24, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 30. mája 2013, č. k. 26Sd/242/2012-24, potvrdil rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX X-I., XXX XXX XXXX X-II. a XXX XXX XXXX X-III., všetky z 15. augusta 2012, a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-I. z 15. augusta 2012 odporkyňa podľa § 67 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a čl. 46 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva (ďalej len „Nariadenie“), priznala navrhovateľovi od 21. decembra 2009 predčasný starobný dôchodok v sume 468,10 € mesačne, zvýšený od 1. januára 2010 na sumu 482,40 € mesačne a od 1. januára 2011 na 491,10 € mesačne.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-II. z 15. augusta 2012 odporkyňa podľa § 112 ods. 4 zákona uvoľnila od 3. decembra 2011 výplatu starobného dôchodku navrhovateľa vo výške 491,10 € mesačne v súlade s ustanovením § 69 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože navrhovateľ 3. decembra 2011

dovršíl dôchodkový vek a požiadal o vyplácanie starobného dôchodku.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-III. z 15. augusta 2012 odporkyňa podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšila starobný dôchodok navrhovateľa od 1. januára 2012 na 507,40 € mesačne, t. j. o 3,3 % mesačnej suma dôchodku vyplácanej k uvedenému dňu, t. j. o 16,30 € mesačne v zmysle opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny slovenskej republiky č. 444/2011 Z. z.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že po preskúmaní rozhodnutia krajský súd nepovažoval za možné určenie osobného vymeriavacieho základu navrhovateľa v období rokov 1984-1987 a 1991-1993, kedy navrhovateľ pôsobil ako expert v zahraničí, pretože odporkyňa pri jeho určení vychádzala z právnej úpravy (§ 51 vyhlášky č. 128/1975 Zb. a § 44 ods. 4 vyhlášky č. 149/1988Zb.), ktorá už bola zrušená a nebola súčasťou platného právneho poriadku. Poukázal na skutočnosť, že ustanovenie § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. odkazuje na predchádzajúcu právnu normu len pokiaľ ide o určenie obdobia dôchodkového poistenia. Určenie vymeriavacieho základu na účely určenia sumy dôchodkovej dávky uvedené prechodné ustanovenie nerieši. Do úvahy neprichádza ani použitie § 257 zákona, pretože z finančných prostriedkov, ktoré navrhovateľ zarobil ako expert v zahraničí, neodvádzal do štátu trvalého bydliska daňové ani iné odvody, s výnimkou príspevku dohodnutého s vysielajúcou organizáciou, ktorý nebol určený na plnenie finančných povinností voči štátu. Podľa názoru krajského súdu nemal byť navrhovateľovi pre určenie sumy predčasného starobného dôchodku započítaný zárobok, ktorý navrhovateľ dosiahol v posledných 12 mesiacoch pred vyslaním do zahraničia, avšak pokiaľ odporkyňa určila výšku predčasného starobného dôchodku s ohľadom na tento príjem, rozhodla pre navrhovateľa priaznivejším spôsobom a preto krajský súd rozhodnutia odporkyne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol včas podaným odvolaním navrhovateľ. Namietol, že krajský súd vôbec nevychádzal zo zmluvy, ktorú uzavrel s Polytechnou PZO Praha v roku 1983, na základe ktorej odvádzal každý mesiac 350 amerických dolárov, vo vtedajšom kurze 56 Kčs - z týchto odvodov predsa štát platil daň. Súd vôbec nekonštatoval ním utrpenú výšku škody následkom zaplatených odvodov a žiada preto od štátu odškodnenie.

Z obsahu odvolania vypláva, že navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľ uviedol v odvolaní nepovažuje za opodstatnené a navrhla rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok a jeho výšku.

Medzi účastníkmi bolo sporným určenie osobného vymeriavacieho základu navrhovateľa v rokoch 1984 až 1987 a 1991 až 1993.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne mal aj odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ na základe zmluvy s Polytechnou PZO Praha vykonával činnosť experta v zahraničí v období od 29. augusta 1983 do 19. októbra 1987 v Alžírsku a v období od 1. júna 1990 do 31. augusta 1993 v Tunise, pričom čerpal u svojho vtedajšieho zamestnávateľa pracovné voľno bez náhrady mzdy.

Podľa § 67 ods.1 zákona poistenec, ktorý nie je sporiteľ podľa osobitného predpisu, má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, a) bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, b) chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a c)

suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1, 2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 68 ods. 1 zákona suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

Podľa § 61 zákona osobný vymeriavací základ je úhrn vymeriavacích základov za kalendárny rok, z ktorých sa zaplatilo poistné na dôchodkové poistenie alebo z ktorých sa poistné na dôchodkové poistenie podľa § 60 ods. 1 druhej vety považuje za zaplatené.

Navrhovateľ v konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne namietal, že počas pracovnej činnosti experta v zahraničí odvádzal štátu vysoké poplatky v rámci dohody uzavretej s Polytechnou, všetky svoje povinnosti zo zmluvy splnil a nezaujímal sa, a ani teraz ho nezaujíma, načo boli tieto platby použité. Žiadal však, aby za jeho finančné prostriedky, pokiaľ nemajú byť zohľadnené vo výške jeho dôchodkovej dávky, bol odškodnený štátom v zastúpení Sociálnou poisťovňou, pretože inak je ukrátený a diskriminovaný.

Podľa § 255 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Na hodnotenie náhradnej doby ako obdobia dôchodkového poistenia od 1. augusta 2006 sa nevyžaduje splnenie podmienky získania najmenej jedného roka zamestnania.

Za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie v cudzine získané po 30. apríli 1990, ak bolo za toto obdobie zaplatené poistné v sume určenej podľa predpisov účinných v čase doplatenia poistného. Toto obdobie sa hodnotí najskôr odo dňa zaplatenia poistného.

Nebolo sporné, že navrhovateľ v období rokov 1984 až 1987 a 1991 až 1993 pôsobil ako expert v zahraničí. Uvedené obdobia mu boli hodnotené ako doba poistenia pri aplikácii ustanovenia § 255 zákona č. 461/2003 Z. z.

Spornou zostala otázka hodnotenia výšky príjmov pre určenie osobného vymeriavacieho základu navrhovateľa za dané obdobia. Keďže podľa § 61 zákona č. 461/2003 Z. z. osobný vymeriavací základ je úhrn vymeriavacích základov za kalendárny rok, z ktorých sa zaplatilo poistné na dôchodkové poistenie alebo z ktorých sa poistné na dôchodkové poistenie podľa § 60 ods. 1 druhej vety považuje za zaplatené, a v uvedených obdobiach poistné nebolo zaplatené, odporkyňa pri zisťovaní osobného vymeriavacieho bodu postupovala správne podľa právnych predpisov platných v čase, kedy navrhovateľ činnosť experta v zahraničí vykonával, to znamená za čas do 30. septembra 1988 podľa vyhlášky č. 128/1975 Zb. ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „vyhláška č. 128/1975 Zb.“) a za obdobie rokov 1991 až 1993 podľa vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „vyhláška č. 149/1988 Zb.“).

Podľa § 50 ods. 1 a 3 vyhlášky č. 128/1975 Zb. za expertov v zahraničí sa považujú československí občania, ktorí v rámci medzinárodnej spolupráce sú so súhlasom československých orgánov po 30. septembri 1948 činní v zahraničí pre zahraničných zamestnávateľov (podniky). Na účely dôchodkového zabezpečenia sa za expertov nepovažujú československí občania - pracujúci, ktorí síce vykonávajú činnosť uvedenú v odseku 1, sú však za ňu odmeňovaní výhradne československou organizáciou v súlade so zásadami mzdových úprav pre pracovníkov zahraničnej služby; títo pracujúci - pokiaľ sú československými občanmi - sú zabezpečení podľa § 48 a 49.

Navrhovateľ bol dôchodkovo poistený ako expert v Alžírsku, pričom aj zo zmluvy s Polytechnou, podnikom zahraničného obchodu z 19. mája 1983 a 36. marca 1986 vyplýva, že v Alžírsku bol činný v rokoch 1984 až 1987 ako expert v zahraničí a za túto činnosť bol odmeňovaný výhradne alžírskym

zamestnávateľom (tuzemský zamestnávateľ OÚNZ Zvolen poskytol navrhovateľovi na dobu pracovnej činnosti v alžírsku pracovné voľno a nevyplácal mu za ten čas žiadnu mzdu; na daný čas ho uvoľnil na výkon práce podľa § 25 ods. 2 písm. c/ Zákonníka práce č. 65/1965 Zb.)

Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa zohľadnila príjem navrhovateľa, ktorý dosiahol v posledných 12 kalendárnych mesiacoch pred vyslaním do zahraničia spôsobom pre navrhovateľa priaznivejším, avšak v rozpore so zákonom, tento jeho záver nie je správny.

Podľa § 257 zákona č. 461/2003 Z. z. osobný vymeriavací základ v období pred 1. januárom 1993 je úhrn hrubých zárobkov za príslušný kalendárny rok, ktoré podliehali dani zo mzdy bez odpočítania tejto dane.

Podľa § 51 vyhlášky č. 128/1975 Zb. za hrubý zárobok experta sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje jeho mesačný hrubý zárobok, ktorý mu patril v priemere za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred vyslaním do zahraničia, prípadne pred začatím prípravy na službu v zahraničí.

Námietka navrhovateľa, že ako hrubý zárobok v období jeho činnosti experta v zahraničí, mal byť započítaný iný príjem ako priemer jeho hrubých zárobkov pred vyslaním do zahraničia, preto nie je dôvodná, pričom okolnosť, že navrhovateľ platil štátu podľa zmluvy s Polytechnou „príspevky“, nie je relevantná.

Rovnako podľa § 44 ods. 1 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „vyhláška č. 149/1988 Zb.“) za expertov v zahraničí sa považujú československí občania, ktorí boli vyslaní ústredným orgánom štátnej správy do zahraničia na výkon činnosti pre medzinárodnú organizáciu.

Podľa § 44 ods. 4 vyhlášky č. 149/1988 Zb. za hrubý plat experta v zahraničí sa považuje jeho mesačný hrubý zárobok, ktorý mu patril v priemere za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred vyslaním do zahraničia, prípadne pred začatím prípravy pre službu v zahraničí.

Odporkyňa teda pri určení vymeriavacieho základu v období od 1. júna 1990 do 31. augusta 1993 vychádzala z jeho priemerného mesačného hrubého zárobku za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred jeho vyslaním v súlade so zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.